

Asia: VN/6566/2022

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä kunnan taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2023

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän raportoinnin kokonaisuudesta ja siihen liittyvästä valtiovarainministeriön asetuksesta (liitteet 1 ja 2)

Vuosittaiset muutokset ja kasvavat raportointivaateet sitovat henkilöstöresursseja ja aiheuttavat lisäkustannuksia. Raportoidun tiedon tulisi olla vuosittain vertailukelpoista. Uusia raportointivaateita tulisi arvioida kriittisesti ja niiden tulisi tuoda merkittävää lisäarvoa. Raportoitavaa tietoa ei tulisi kerätä tarkemmalla tasolla kuin on välttämätöntä.

2. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän palveluluokituksesta ja siihen esitetyistä muutoksista (liite 4)

Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijapalvelut ja tuki:

Tämänhetkisen käsityksen mukaan Tampereella ja muissa suurissa kaupungeissa kunnille on jäämässä sote-järjestöjen avustuksia. Palveluluokan määritysten mukaan suurta osaa näistä avustuksista ei pystyttäisi kohdistamaan tälle palveluluokalle. Toisaalta palveluluokan kuvaus on hyvin tulkinnanvarainen. Palveluluokkien kuvauksissa tulisi paremmin määritellä järjestöavustusten (sote-järjestöjen osalta) kohdistaminen. Mikäli kunta edelleen avustaisi esim. kansansairauksien ennaltaehkäisyä, niin mille palveluluokalle se kirjattaisiin?

Tähän palveluluokalle voisi kirjata selkeämmin mahdollisuuden kohdentaa kustannuksia yhdyspinta - yhteistyöstä hyvinvointialueen kanssa.

Tälle palveluluokalle sopisi myös yleinen kansalaistoiminnan tuki, mutta on vaikeaa tehdä rajausta sote-järjestöjen työn ja muiden järjestöjen työn välillä. Palveluluokalle kirjattaisiin ilmeisesti myös ennaltaehkäiseviin toimiin kohdistuvat avustukset. SOSTE ry on määritellyt sote-järjestöt seuraavasti: "Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminnan päätarkoituksena on jonkin erityisryhmän, oman jäsenistön tai laajemman väestöosan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen."

Lisäksi palveluluokitus sisältää infektioihin ja muihin terveysuhkiin varautumisen muissa kuin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, joka on kiinteä osa myös terveydensuojelun toimialaa.

Ympäristöterveydenhuolto ja terveydensuojelu siirtynevät v. 2026 hyvinvointialueille. Miten jako tehtävien vastuissa tehtäisiin sillä välillä?

Harrastamisen Suomen malli:

Kaikkia kustannuksia ei pystytä kohdistamaan ko. palveluluokalle, koska palveluluokkien kokoamiseen rakennettu tuotekohtainen kustannuslaskenta ei pysty teknisesti hyödyntämään projektitietoa.

Maankäyttösopimukset ja maaomaisuuden hallinta:

Maaomaisuuden hallinnan palveluluokkaa ei tule jakaa kahteen uuteen palveluluokkaan. Kustannuksia, erityisesti kunnallistekniikan kustannuksia, ei ole mahdollista kohdistaa maankäyttösopimuksiin.

Työllisyyspalvelut (lakisääteiset):

Täsmennysehdotus: ”Lainmukaiset työllisyyttä edistävät ASIAKKAIDEN palvelusuunnitelmat”

Myös Muut lakisääteiset työllisyyspalvelut (esim. velvoitetöylyttäminen) tulisi kohdistaa tähän palveluluokkaan.

Kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton palvelut:

Korjattava viittaus palveluluokkaan 5552, tilalle oikea palveluluokka 5565.

Vastaanottokeskustoiminnalle ei vaikuttaisi löytyvän kuvausten perusteella selkeää palveluluokkaa. Kyse ei ole kotoutumistoiminnasta. Toiminta on Tampereen kaupungilla kohdistettu luokalle 5601.

3. Lausuntonne eri raportointikokonaisuuksien tietosisältöihin esitetyistä muutoksista ja uusista tietosisällöistä (liitteet 3, 5 ja 6 sekä taulukkomallit)

Jotta tiedot on mahdollista ja kannattavaa automatisoida, tulee tietotarpeen olla vakiintunut, tarkasti määritelty ja selkeästi ohjeistettu. Muuttuvista ja/tai puutteellisista ohjeistuksista aiheutuu kunnille lisäkustannuksia, etenkin mikäli automatisointia määritellään virheelliseen tulkintaan perustuen. Myös Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa www-sivuillaan, että ohjeistus täydentyy tapauskäytännön myötä mm. siltä osin, miten kirjanpidon eriyttäminen tulee käytännössä toteuttaa. Koska riittävästä kirjanpidon eriyttämisestä ei pystytä antamaan ohjeita, ei voida lähtökohtaisesti olettaa, että kunnat järjestävät eriytetyn toiminnan kirjanpidon esimerkiksi taseyksikköinä, joille pystyttäisiin kirjanpidossa kohdistamaan esimerkiksi rahoituseriä, joiden raportointia automatisoidussa KKLMY-raportoinnissa vaaditaan.

Osana Kuntatieto-ohjelman edellyttämää automatisoitua viranomaisraportointia on panostettu merkittävästi palveluluokkoittaisen kustannuslaskennan automatisointiin. Tietojärjestelmissä ei ole varauduttu KKLMY-raportoinnin vaatimaan kustannuslaskentaan. Eriytetyt laskelmat on tuotettu tilinpäätökseen manuaalisesti ja pääosin laskennallisesti eri jakoperusteita hyödyntäen, josta johtuen tietojen tuottamisen automatisointi ei tule onnistumaan, vaan tiedot joudutaan toimittamaan manuaalisesti. Eriytettävän toiminnan kokonaisuudessa tapahtuu myös enemmän vuosittaista vaihtelua kuin muissa raportointikokonaisuuksissa, mikä tuo oman haasteensa raportoinnin automatisoinnille. Tilinpäätöksissä julkaistut eriytetyt laskelmat eivät ole myöskään vertailukelpoisia eri kuntien välillä puutteellisesta ohjeistuksesta johtuen.

TOLT-taulukkomallissa vaaditaan ilmoittamaan yksikön toimiala (TOL). Tämä on käsityksemme mukaan ristiriidassa KKV:n www-sivujen ohjeistukseen (Usein kysytyjä kysymyksiä kirjanpidon eriyttämisestä) siitä, että ”Eriyttämissäännöksen tarkoituksena ei siten ole ollut, että julkisyhteisö ja sen määräysvallassa olevat yksiköt joutuisivat eriyttämään ja raportoimaan toimintansa markkinakohtaisesti, elleivät ne ole organisoineet toimintaansa yksiköihin markkinakohtaisesti.” Tulkitsemme ohjeistuksen niin, että yksiköllä voi olla eriytettyä toimintaa useammalla kuin yhdellä toimialalla. Kirjanpito tulee eriyttää yksikkökohtaisesti, ei markkinakohtaisesti.

4. Lausuntonne tekniisiin määritteisiin ja pakollisuuksiin esitetyistä muutoksista (liite 3 sekä taulukkomallit)

Investointien sektorijaottelun poisjättäminen aiheuttaisi järjestelmämuutoksia vastikään vaatimusten mukaisesti automatisoituun raportointiprosessiin. Raportointikokonaisuuksissa ei pitäisi vaatia tietoja tarkemmalla tasolla kuin on välttämätöntä. Investointitiedot tulee voida raportoida tarkemmalla tasolla myös jatkossa, jotta säästytään muutoksien aiheuttamilta lisäkustannuksilta.

k-t01 OPH:n ja THL:n erillistarpeet kunnilta ja kuntayhtymiltä:

”Toimintakulut: Oppivelvollisuuden laajentumisen ohjaustehtävä kunnilla, kun opiskelija/toiminta ei ole minkään koulutusmuodon piirissä”

Täsmennettävä, että mitä toimintaa tämä tietotarve koskee. Tarkoitetaanko tällä koulupudokkaita, kotiopetuksessa olevia vai maahan muuttaneita, jotka eivät ole vielä koulutusmuodon piirissä?

Koivisto Kirsi
Tampereen kaupunki - Talousyksikkö